

KOMPETENCIJOS ATNAUJINAMOSE BENDROSIOSE PROGRAMOSE

Nida Poderienė
2021 01 12 Vilnius

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Bendrųjų programų atnaujinimo gairės

Patvirtinta 2019 m. lapkričio 18 d.

Rengėjai:

Šarūnas Gerulaitis, Jolanta Jevsejevienė, Nida
Poderienė, Irena Raudienė,

Siūlymus teikė:

Ričardas Ališauskas, dr. Laima Galkutė, dr. Mindaugas
Grigaitis, Unė Kaunaitė, dr. Aušra Kazlauskienė, dr.
Ainius Lašas, Lina Palačionienė, Jolanta Pauliukienė,
Asta Rudienė, Rytas Šalna, Kornelija Tiesnesytė, dr.
Jolanta Urbanovič

Nurodytos

Bendrųjų programų atnaujinimo kryptys,
siekiant užtikrinti aukštesnę bendrojo ugdymo
kokybę.

Nustatytos **Bendrųjų programų pokyčių sritys,**
apimant

tikslus,

ugdymosi rezultatus – kompetencijas,
mokymosi turinį,
mokinių pasiekimų vertinimo kaitą.

GAIRIŲ
paskirtis

GAIRĖS
parengtos
remiantis

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir
strateginiais dokumentais

Tarptautinių organizacijų rekomendacijomis ir
kitais dokumentais

Švietimo ir kitų tyrimų duomenimis

Pedagogų asociacijų rekomendacijomis

Švietimo būklės tyrimai

- Esame visuomenė, vertinanti žmogaus teises, individualią laisvę, tačiau stokojanti pilietiškumo, nesavanaudiškumo, atsakomybės (EVT).
- Lietuvos mokinių mokymosi pasiekimai yra nepakankamai geri, stokojama sistemingo rezultatų augimo (PIRLS, OECD PISA).
- Tyrimai rodo, kad mokiniai stokoja sveikatos tausojimo ir stiprinimo įgūdžių, per mažai pasitiki savo gebėjimais, mokyklose vis dar opi patyčių problema (NMPP, NEC, NMVA ir OECD PISA ir kt.).
- Mokiniai neįgyja pakankamų mokėjimo mokytis, finansinio raštingumo, naudojimosi IKT ir kitų šiuolaikiniam gyvenimui reikalingų gebėjimų.

Švietimo būklės tyrimai

EBPO projekte Švietimas 2030 atliktos Bendrųjų programų analizės kompetencijų požiūriu (Švietimas 2030. EPBO, 2018.) rodo, kad tam tikros asmeninės savybės, gebėjimai ir vertybinės nuostatos Lietuvos bendrosiose programose įtraukti nepakankama apimtimi, numatyti tik vieno dalyko bendrojoje programoje arba visai nėra įtraukti (pavyzdžiui, atkaklumo ir atsparumo, pasitikėjimo ir pagarbos ugdymas).

Švietimo būklės tyrimai

Nors kompetencijos labai dažnai nurodomos įvairių dalykų bendrosiose programose, bet minėti duomenys apie mokinių pasiekimus rodo nepakankamai veiksmingą šių kompetencijų ugdymą.

Bendrujų programų atnaujinimo kryptys

- **Stiprinti asmens savybių ir vertybių ugdymą.**
- **Sukurti sąlygas kiekvienam mokiniui įgyti aukštesnius pasiekimus.**

Ugdymo(si) rezultatai – nuosekliai įgyjamos dvasinę, intelektinę ir fizinę asmens brandą rodančios **kompetencijos**.

Kompetencija – pasirengimas prasmingai veikti.

Kompetencija neskaidoma, ji apima žinias, gebėjimus ir vertybines nuostatas.

Ugdomos vertybinės nuostatos, ypač daug dėmesio skiriant šioms vertybėms: *demokratijai, empatijai, orumui, atsakomybei, pasitikėjimui*.

Ugdymo(si)
rezultatai

Išskiriant kompetencijas atsižvelgta į
švietimo būklės tyrimus,
ugdymo mokslų tendencijas,
tarptautinių organizacijų rekomendacijas ir
kompetencijų ugdymo tęstinumą (Bendrosios
programos, 2008, 2011).

Ugdymo(si)
rezultatai

Socialinė ir emocinė (socialinė, asmeninė, mokėjimo mokytis, 2008; socialinė pilietinė, 2011);
Pažinimo (pažinimo, mokėjimo mokytis, 2008; 2011);
Pilietiškumo (socialinė; asmeninė, 2008; socialinė pilietinė, 2011);
Kūrybiškumo (iniciatyvumo ir kūrybingumo, 2008; 2011);
Kultūrinė (kultūrinė, 2011);
Komunikavimo (komunikavimo, 2008; 2011).

Kompetencijos

Kompetencijų aprašus parengė kompetencijų ekspertai mokslininkai: prof. habil. dr. Rimas Norvaiša, doc. dr. Jurga Bikelienė, doc. dr. Emilija Sakadolskienė, doc. dr. Žydronė Kolevinskienė, prof. dr. Rūta Girdzijauskienė, prof. dr. Aušra Kazlauskienė, doc. dr. Rita Juknevičienė, doc. dr. Judita Kasperičienė, prof. dr. Irena Zaleskienė, doc. dr. Mindaugas Nefas, dr. Daiva Šukytė, doc. dr. Stanislav Sabaliauskas. Vaiko kognityvinės ir socialinės raidos aprašą parengė doc. dr. Lauryna Rakickienė.

- Mokslininkai patikslino kompetencijų apibrėžtis, išskyrė sudedamąsias dalis, kurių pagrindu BP rengėjai sudarė dalyko pasiekimų sritis.
- Remdamiesi Vaiko raidos aprašu mokslininkai parengė kompetencijų raidos aprašus 1 – 12 klasėms.
- Konsultavo BP atnaujintojus rengiant kompetencijų žemėlapius, dalykų BP projektus.

Kompetencijos ir jų raida 1-12 klasėms

Nuorodos

Kompetencijų raidos aprašai, informacija apie Bendrųjų programų atnaujinimą, svarstomi dokumentų projektai skelbiami svetainėje www.mokykla2030.lt .